

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, प्रशासन/व्यापार प्रशासन उपसमूह, आर्थिक प्रशासन समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणाली (Integrated & Unified Examination System) को आधारमा सबैको लागि निम्नानुसारका चरणमा परीक्षा लिइनेछ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क :- ३०

१. प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा

पूर्णाङ्क :- २००

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय	
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन	१००	४०	विषयगत	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न x १५ अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न x २० अङ्क	
					व्यावसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न x २५ अङ्क	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत	सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न x १५ अङ्क	३ घण्टा
					समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न x २० अङ्क	
					व्यावसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न x २५ अङ्क	

२. द्वितीय चरण :- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क ३०

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता	३०	मौखिक

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, प्रशासन/व्यापार प्रशासन उपसमूह, आर्थिक प्रशासन समूह, लेखा/राजश्व उपसमूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको प्रथम पत्रको पाठ्यक्रम एउटै हुनेछ । तर दोस्रो पत्रको पाठ्यक्रम प्रत्येक समूहको छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ । प्रथम पत्रको परीक्षा एकीकृत र संयुक्त रूपमा हुनेछ ।
- लिखित परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र/विषयमा दिईए अनुसार हुनेछ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिनेछ ।
- विषयगत प्रश्नमा प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक प्रश्नको उत्तर सोही प्रश्नको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नु पर्नेछ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका नीति, कानून, ऐन, नियम, विनियम, निर्देशिकाहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडिसम्म संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०८०/०१/२१

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, प्रशासन/व्यापार प्रशासन उपसमूह, आर्थिक प्रशासन समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र : प्रशासन र व्यवस्थापन
खण्ड (क) - ६० अङ्क

१. विकास प्रशासन र व्यवस्थापन

- १.१ विकासका पक्षहरू : आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक र संस्थागत
- १.२ नेपालमा योजना : प्रयास, उपलब्धि र चुनौती
- १.३ विकास साभेदारहरू एवं वैदेशिक सहयोग परिचालन
- १.४ छिमेकी मुलुकसँग नेपालको पहुँच
- १.५ मानव विकास
- १.६ विकासमा नागरिकको संलग्नता, नागरिक समाज, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था तथा विभिन्न समूहहरू
- १.७ सार्वजनिक संस्थाहरू : उपलब्धि र चुनौती
- १.८ समावेशीकरण
- १.९ अनुगमन मूल्याङ्कन प्रणाली र नेपालमा यसको प्रयोग

२. व्यवस्थापन

- २.१ व्यवस्थापनको परिचय, कार्य, सिद्धान्त, आयाम र चुनौती
- २.२ व्यवस्थापनका विविध पक्षहरू
  - २.२.१ ज्ञान व्यवस्थापन
  - २.२.२ प्रतिभा व्यवस्थापन
  - २.२.३ विविधता व्यवस्थापन
  - २.२.४ समय व्यवस्थापन
  - २.२.५ द्वन्द्व व्यवस्थापन
  - २.२.६ तनाव व्यवस्थापन
  - २.२.७ प्रकोप व्यवस्थापन
  - २.२.८ संकट व्यवस्थापन
  - २.२.९ परिवर्तन व्यवस्थापन
  - २.२.१० गुनासो व्यवस्थापन
  - २.२.११ जनसम्पर्क व्यवस्थापन
  - २.२.१२ सूचना व्यवस्थापन
- २.३ नेतृत्व र नियन्त्रण
- २.४ आयोजना व्यवस्थापन र नेपालमा यसको अभ्यास
- २.५ नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको व्यवस्थापन

३. मानवस्रोत व्यवस्थापन

- ३.१ परिचय, महत्व, ऐतिहासिक विकासक्रम र आधुनिक अवधारणा
- ३.२ मानवस्रोत व्यवस्थापनको रणनीतिक उद्देश्य, मूल्य र सिद्धान्त
- ३.३ कार्य विश्लेषण: परिचय, महत्व र तरिका
- ३.४ मानवस्रोत योजना: उद्देश्य, प्रक्रिया र पद्धति
- ३.५ भर्ना, छनौट, नियुक्ति, सामाजिकीकरण, तालिम, पदस्थापन, सरुवा, बढुवा र सुविधा
- ३.६ कार्यसम्पादन व्यवस्थापन प्रणाली: पद्धति, समस्या र सुधारका उपाय
- ३.७ उत्तराधिकारी योजना (Succession Plan)
- ३.८ संगठनात्मक व्यवहार, कार्य संस्कृति र श्रम सम्बन्ध

४. वित्तीय व्यवस्थापन

- ४.१ वित्तीय व्यवस्थापनको अर्थ, क्षेत्र र सैद्धान्तिक पक्ष
- ४.२ सरकारी वित्तीय प्रणाली: आय, व्यय र ऋण

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण
प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, प्रशासन/व्यापार प्रशासन उपसमूह, आर्थिक प्रशासन समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको
खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ४.३ वित्तीय प्रणाली र वित्तीय बजार: पूँजी बजार, मुद्रा बजार, धितोपत्र बजार र स्टक एक्सचेञ्ज
- ४.४ बजेट प्रणाली
- ४.५ नेपालको सरकारी लेखा प्रणाली र लेखापरीक्षण
- ४.६ सार्वजनिक संस्थानको लेखा प्रणाली
- ४.७ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, जोखिम व्यवस्थापन र विश्लेषण
- ४.८ International Financial Reporting Standard (IFRS) / Nepal Financial Reporting Standard (NFRS)
- ४.९ सामाजिक सुरक्षा प्रणाली र नेपालको विद्यमान अवस्था
- ४.१० अनिवार्य अवकाश कोष र योगदानमा आधारित निवृत्तभरण प्रणाली

५. Ethics and Morality

- ५.१ Essence, determinants, consequences and dimensions of ethics
- ५.२ Human values - lessons from the lives and teachings of great thinkers, philosophers, reformers and administrators
- ५.३ Role of family, society, educational institutions and other relevant institutions in inculcating moral values and responsibilities
- ५.४ Basic tenets of eastern philosophy and civilization and their impact on Nepalese society, culture, tradition, values and administrative system
- ५.५ Spiritualism in public affairs management
- ५.६ Sources of ethical guidance
- ५.७ Ethics in public service
- ५.८ Principles of public life
- ५.९ Power, ethics and ethical organization
- ५.१० Ethical issues in public service delivery and utilization of public funds
- ५.११ Challenges of corruption and corruption control strategies

खण्ड (ख) - ४० अङ्क

६. शासन पद्धति

- ६.१ नेपालको संवैधानिक विकासक्रम र वर्तमान संविधान
- ६.२ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको शासन पद्धति
- ६.३ नवीन सार्वजनिक शासन पद्धति र सार्वजनिक क्षेत्र व्यवस्थापन
- ६.४ नेपालको सुरक्षा प्रणाली, व्यवस्थापन र चुनौती
- ६.५ लोकतन्त्र, मानव अधिकार, कानूनी राज्य, समावेशीकरण र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
- ६.६ सूचनाको हक, पारदर्शिता, जवाफदेहिता र उत्तरदायित्व
- ६.७ बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, Corporate Governance System, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारितामूलक शासन, व्यावसायिक शासन र संयुक्त राष्ट्रसंघ
- ६.८ New public governance, co-governance, co-construction and co-production of public services
- ६.९ नवप्रवर्द्धनात्मक राज्य (Innovative State)

७. नागरिक उड्डयन र केही अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू

- ७.१ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण स्थापनाको उद्देश्य, संगठन संरचना र कार्य क्षेत्र
- ७.२ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा तालिम : महत्व, आवश्यकता र औचित्यता
- ७.३ नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको आवश्यकता, उद्देश्य, स्वायत्तता, उत्तरदायित्व, समस्या र चुनौती
- ७.४ नागरिक उड्डयनको क्षेत्रमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयको भूमिका

नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण

प्रशासन सेवा, प्रशासन समूह, प्रशासन/व्यापार प्रशासन उपसमूह, आर्थिक प्रशासन समूह, दशौं तह, उपनिर्देशक पदको खुला/आन्तरिक प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ७.५ अन्तर्राष्ट्रिय नागरिक उड्डयन संगठन (ICAO), अन्तर्राष्ट्रिय हवाई यातायात संघ (IATA) र उड्डयनसँग सम्बन्धित क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय संगठन
 ७.६ नागरिक उड्डयन सम्बद्ध द्विपक्षीय, क्षेत्रीय र बहुपक्षीय सन्धि/महासन्धि तथा सम्झौता : नेपालको प्रतिवद्धता, अपेक्षा, प्रयास र दायित्व
 ७.७ अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाहरू: UNO, EU, ASEAN, SAARC, BIMSTEC, WB, IMF, ADB, AIIB, WTO

द. समसामयिक मुद्दाहरू

- द.१ दिगो विकास, दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs) र पर्यावरण
 द.२ गरिवी निवारण
 द.३ लैङ्गिक सवाल
 द.४ सुशासन
 द.५ खुला बजार अर्थतन्त्र
 द.६ आर्थिक कूटनीति
 द.७ रणनीतिक योजना प्रक्रिया
 द.८ वार्ता र सम्झौता
 द.९ सार्वजनिक निजी साझेदारी
 द.१० गैरसरकारी र निजी क्षेत्र
 द.११ बौद्धिक सम्पत्ति

प्रथम पत्रको लागि निम्नानुसार प्रश्न सोधिनेछ :

प्रथम पत्र					
विषय	खण्ड	अङ्कभार	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या X अङ्क	
प्रशासन र व्यवस्थापन	(क)	६०	विषयगत	समस्या समाधानमूलक प्रश्न	३ प्रश्न X २० अङ्क
	(ख)	४०		सैद्धान्तिक-तर्कयुक्त र विश्लेषणात्मक प्रश्न	१ प्रश्न X १५ अङ्क
				व्यावसायिक योजना/मामिला विश्लेषण सम्बन्धी प्रश्न	१ प्रश्न X २५ अङ्क
जम्मा		१००			